

NATT SKIFTET

*En av de
verkligt stora
svenska
klassikerna är
Novemberkåsan
som körts sedan
1915. MC-Nytt
skickade ett
reportageteam
för att skildra
stämningen.*

AV BO RINDAR
FOTO: PER KARLSSON

Novemberkåsan är nästan sanslöst macho. Inom loppet av ett dygn skall man köra runt

30 mil i värsta sortens väglösa terräng. För att sätta extra knorr på tillställningen skall två tredjedelar avverkas på natten. Förarna kör i en smal korridor av eget ljus, som hoppar upp och ner och därför ofta förorsakar åksjuka. Bara som en extra påfrestning till allt annat elände.

DENNA ENDUROTÄVLING känns på något sätt väldigt viktig eftersom den utgör det maximala kraftprovet. Kanske världens hårdaste idrottstävling alla kategorier inom loppet av ett dygn. Man har ingen nytta av sex lager klarlack på hjälmen när man i novembernatten sliter sig dödstrött i ett halvmeterdjupt lerspår som börjar frysa i kanterna.

DEN SAKKUNNIGA publiken ute i skogarna blir inte imponerad av flärd och fåfänga. Här uppskattas praktisk funktion och sjutusanjävlaranamma. Man försöker få eld på sur ved för att värma sig och kanske grilla en korv framåt natten. Man ser inte mycket av förarna, men man är med. Man följer en Kåsa, vilket är viktigt för de sanna entusiasterna.

KÅSAN ÄR EN AV Sveriges äldsta motortävlingar över huvud taget och den första kördes redan 1915. Man tävlar om just en kåsa; ett gammalt nordiskt dryckeskärl, som normalt var tillverkat av trä. Dagens priskåsa är av silver och erövrar för gott av den förare som lyckas vinna tävlingen tre gånger. Svårighetsgraden framgår tydligt av det faktum att endast fyra förare har blivit permanenta ägare av en kåsa sedan andra världskriget.

DEN FÖRSTE VAR CROSS- och endurogiganten Gunnar Johansson, som vann sin tredje tävling 1959 och därmed fick ta hand om den silverskål som vandrat sedan 1937. Tävlingen kördes inte under krigsåren 1939-45, vilket bidrog till den extrema livslängden på denna kåsa.

DEN ANDRE FÖRAREN var flerfaldige crossvärldsmästaren Roffe Tibblin, som efter tre raka vinster åren 1960, -61 och -62 hemförde en kåsa, som blev unik genom att ha endast ett namn ingraverat. Roffe vann

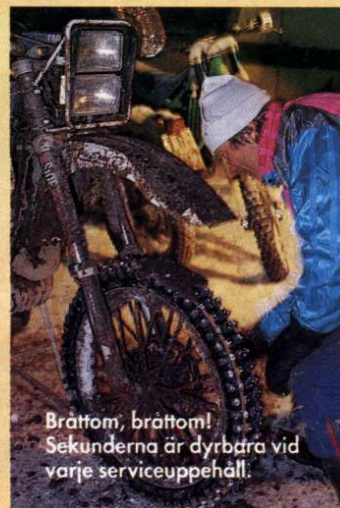

Nattservice. Pulsen får en chans att gå ner under 200.

Tävlingens totalrea Peter Hansson (24) försöker hitta ett vettigt spår för att köra förbi Joakim Dahlberg.

När lyset strejkar mitt i natten har man nytta av askadarna.

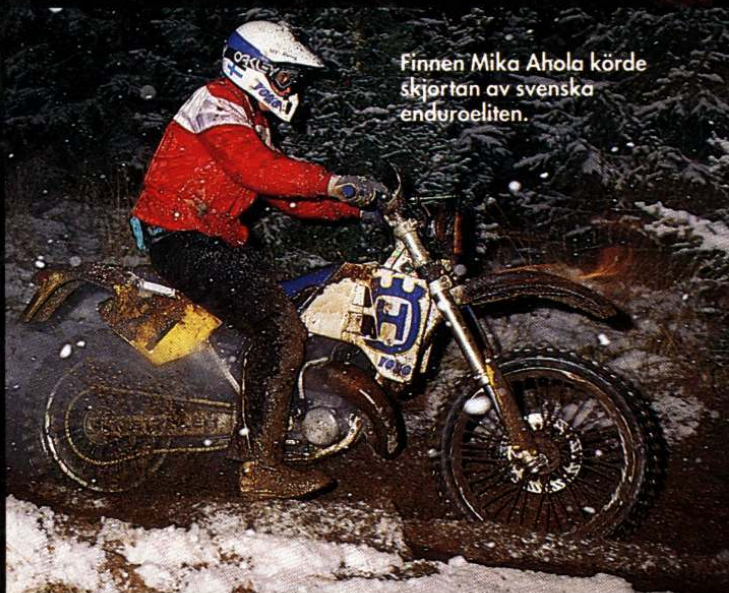
Bråttom, bråttom!
Sekunderna är dyrbärra vid
varje serviceuppehåll.

sedan även -63 och -64, men misslyckades sedan med att ta hem en andra pokal. Han är dock ensam om att i modern tid ha vunnit fem raka Novemberkåsor, en nästan osannolik prestation.

DEN TREDJE FÖRAREN
med en alldeles egen kåsa är Tibros endurolegend Hasse Hansson, som vann åren 1968, -70 och -74 och därmed bar iväg med den totalt sjunde skålen sedan 1915. Hasse lyckades sedan få två inteckningar i den åttonde kåsan genom att triumfera -75 och -76 och kom därmed upp i Tibblins nivå vad gäller antal kåsavinster. Hasses son Peter tog sedan en inteckning genom att bli den yngste segraren genom tiderna i Enköping 1983.

DEN ÅTTONDE KÅSAN
hamnade ändå inom familjen på så sätt att Hasses svärson Svenerik "Jösse" Jönsson tog den för alltid genom att segra 1981, -82 och -85. Vi kan utan att rodna utnämna Jösse till världens bäste enduroförare genom tiderna. (Man skall inte hålla på med utnämningar av det här slaget, de blir alltid orättvisa, men vi kan inte låta bli när det gäller Jösse.) Förutom ett antal EM- och VM-triumfer tog detta fenomen även hand om den nionde kåsan genom segrar åren -87, -90 och -91. Sex segrar i denna klassiker har ingen annan orkat med i modern tid.

DEN TIONDE KÅSAN
vandrar för närvarande och första inteckningen i den tog stilåkande Kent Karlsson 1992. 1993 sensationssegrade 18-åriga Mika Ahola från Finland på en Husqvarna 125:a. Mika inte bara vann den 68:e Kåsan genom tiderna, han sopade banan med svensk världselit och spöade tvåan Uffe Orrvik med drygt elva minuter! Vi blir inte förvånade

Finnen Mika Ahola körde
skjortan av svenska
enduroeliten.

Jag får inte fastna, jag får inte fastna, jag får...

om den tionde kåsan så småningom kommer att placeras för gott i ett finskt vitrinskåp.

INNAN FINLÄNDAREN

Mika Ahola vann Kåsan nu senast i Motala hade endast en utlänning triumferat efter kriget och det var dansken Josef Koch, som 1947 delade segern med "Kungsörs-Nisse" Andersson. Koch körde en dansk Nimbus, en luftkyld radfyra med plattjärnsram. Det är svårt att förstå hur Koch kunde vinna en Kåsa på en sådan maskin. Banorna var visserligen annorlunda än dagens, man körde mer på skogsvägar och knappast alls i obanad terräng. Två svårigheter var emellertid identiska: mörkret var lika kompakt och leran lika seg och dum.

AHOLA ÄR DEN ANDRE genom tiderna som vunnit Kåsan på en 125-kubikare. Den förste var stockholmare Steve Tell, som segrade i Örebrokåsan 1979 på en Husqvarna 125:a.

NÄR KENT KARLSSON vann Norrköpingskåsan 1992 på en Husaberg 350 blev han den förste fyrtaktsföraren att vinna tävlingen sedan Bill Nilsson vann i Eskilstuna 1954 på BSA.

CROSSVÄRLDSMÄSTARE Nilsson är den ende som vunnit Kåsan på både fyr- och tvåtakare. Förutom Eskilstunakåsan vann han på en Crescent i Örebro 1958. (Crescent hette tidigare NV och var en svensk motorcykel försedd med en tysk DKW-motor.)

JAPANERNA HAR VARIT världsledande som hojtillverkare i snart 30 år, men just i Novemberkåsan har man haft svårt mot de europeiska maskinerna. Per Grönberg vann 1984 i Rasbo på en Yamaha och Håkan Lundberg segrade i Vimmerby på samma märke. I övrigt har europeiska motorcyklar dominerat helt i modern tid.

UPPLÄNNINGEN

Torbjörn Jansson är ensam om att ha vunnit tre Kåsor utan att eröbra vandringspriset för gott. Han hade "oturen" att vinna -72 och -73 och skaffa sig två inteckningar i den sjunde silverskålen, som året senare erövrades för gott av Hasse Hansson. Torbjörn fick sedan en inteckning i den åttonde kåsan genom en seger i Falun 1977. ☺

Måste jag köra ett varv till?